

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 37-1898)

Originalt emne

Markeder og Torvedage

Markeder og Torvedage/Torvehandel

Næringsvæsen

Næringsvæsen/Forskellige Næringsdrivende

Skole- og Undervisningsvæsen

Skole- og Undervisningsvæsen/Borgerdrengekole

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 27. januar 1898](#)
- 2) [Byrådsmødet den 3. februar 1898](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 27. januar 1898 - side 7

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 37-1898)

fra Aarhus Skolekommission var der indkommet følgende Forestilling af 18de d. M.:

"Idet Kommissionen herved tillader sig at hensende sig til det ærede Byraad med Opfordring til at andrage Ministeriet for Kirke= og Undervisningsvæsenet om at opnaa nogle Begunstigelser for den herværende Borger=Drengekole, skal man til Indledning og Begrundelse anføre følgende.

Skolen har bestaaet i 50 Aar; dens Kursus er syvaarigt, saaledes at den gennem 7 Klasser

fører Børnene i den skolepligtige Alder frem til det Maal, den har sat sig. Den omfatter 2 Klasserækker og optager altsaa, med et Elevantal af ca. 30 i hver Klasse, aarlig ca. 60 Elever i Begyndelsesklasserne. Tilslutning fra Befolkningen, særlig fra den mindre mellemklasse, har været meget stor; i de senere Aar har der altid været indmeldt til Optagelse mere end dobbelt saa mange Elever, som Skolen kan modtage.

Skolekontingentet er 2.50 Kr. i de to laveste Klasser, 3.35 kr. i de øvrige; de normerede Fripladsers Antal er 1/11 af Elevantalet, og desforuden gives der af og til ekstraordinære Fritagelser for at betale Skolekontingent. Med hensyn til Lokaler, Lærerkræfter og Undervisningsmidler tør det siges, at den er særdeles godt udstyret.

Skolens Maal er at udruste sine Elever med Kundskaber og Færdigheder saaledes, at de i 14 Aars Alderen særlig kunne være egnede til at gaa ud i det praktiske Liv som Lærlinge i Haandværk og Handel. Alt dette Maal naas saa godt og saa fyldigt som muligt er af største Betydning for Provinsbyernes Trivsel; en stadig Tilgang af Lærlinge, der ere solidt og godt uddannede, er ganske nødvendige baade i Almindelighed og særlig under Hensyn til den videre Uddannelse i Fagskolerne, fra hvis Side der ofte klages over, at deres Virksomhed hæmmes paa Grund af Elevernes Mangler i de almindelige Skolekundskaber. Nu maa det ganske vist siges, at Skolen i Aarenes Løb har vist sig at være i Stand til at naa dette Maal; den er ogsaa i Besiddelse af forældrenes Tillid, og dens Elever have i det hele haft let ved at finde Anbringelse i passende Stilinger. Alligevel har der i senere Aar vist sig nogle Vanskeligheder, og overfor disse er det, at Kommissionen anser det for retigt at søge Ministeriets Bistand.

Under den stærke Udvikling, som Realskolevæsenet i de senere Aar har faaet, er der fremkommet Ønske om at saa almindelig Forberedelseseksamen gjort til skolens Maal. Kommissionen har ikke kunnet anbefale dette, og Byraadet har heller ikke ment at kunne gaa ind derpaa, bl. a. fordi det store Flertal af Skolens Elever af mange Grunde alligevel ikke vilde naa frem til Præliminæreksamen, og det i høj Grad var at befrygte, at Afslutningen i 14 Aars Alderen af disses Undervisning, der i første Linie maa være Genstand for Kommunens Omsorg, vilde komme til at lide under, at Skolen havde sat sig en videre gaaende Undervisning som sit endelige Maal. Men det maa indrømmes, at Skolen - naar henses til den Betydning. Eksamener i det hele have i vort Land - savner en offentlig kontrolleret Afslutningsprøve, der kunde kendetegne den som en Skole, der planmæssig arbejder for at naa et Maal, som er begrundet i Samfundets Forhold og Tarv og derfor anerkendt af Staten.

En saadan Anerkendelse kunde ventes ved den af Ministeriet ved Bekendtgørelse af 4de Marts 1891 planlagte Borgerskoleeksamen. Det har imidlertid vist sig, at Skolen her i en bestemt henseende ikke er i Stand til at naa det i Bekendtgørelsen fastsatte Maal; Eleverne havde i Almindelighed i 14 Aars Alderen ikke Modenhed til at erhverve sig det fornødne Overblik over det i hele Skolen læste, og at fortsætte Undervisningen til 15 Aars Alderen og derved skaffe et Aar til Repetition af hele Stoffet, tør man ikke foreslaa, dels fordi det kan være betænkeligt for Kommunen af Økonomiske Grunde at komme ind paa at paatage sig Børnenes Undervisning ud over Konfirmationsalderen, og især fordi forældrene og Principaler som Regel forlange at faa drengene i Lære, naar de ere 14 Aar.

Men i øvrigt kan Skolen godt naa gennem de 7 Klasser at gennemgaa grundigt og forsvarligt det Stof, der forlanges til Borgerskoleeksamen. Andragendet skulde derfor gaa ud paa, at Ministeriet vilde tillade, at der ved Borger=Drengeskolen i Aarhus afholdes den af staten anerkendte og Kontrollerede, ved Bekendtgørelse af 4de Marts 1891 indrettede Borgerskoleeksamen, dog saaledes, at der ved den afsluttende Prøve kun eksamineres i det i det sidste Skoleaar gennemgaaede Pensum. Med Hensyn til dette henvises til medfølgende 2 Bilag: Læseplan for alle Skolens Klasser, og Oversigt over, hvad der til den afsluttende Eksamen kan eksamineres i i de forskellige Fag.

Da det vel vil være naturligt, at en saadan Tilladelse, om den gives, bliver foreløbig, bør man dog andrage om, at den maa blive givet for 5 aar, for at Skolen i Ro kan gøre Erfaringer og eventuelt træffe Foranstaltninger til Forbedringer, hvor det under de nye Forhold maatte vise sig ønskeligt.

Dernæst vil Ministeriet ogsaa paa anden Maade kunde bidrage til, at Skolen kommer til at udføre sin Gerning under gunstigere Forhold. Det hænder hvert Aar, at adskillige af dens bedste Elever i 13 Aars Alderen forlade Skolen for at fortsætte deres Læsning i en Eksamensberettiget Realskole, og der paa 3 Aar tage alm. Forberedelseseksamen ved 16 Aars Alderen. der er noget utilfredsstillende for skolen i, at den ikke kommer til at føre sine bedste Elever til Maalet for dens Virksomhed, og det kommer, om det fortsættes, let til at svække den Iver og Energi, hvormed Lærerne arbejder i deres Skolegerning.

Kommissionen vil derfor anbegale tillige at andrage om, at de Elever, der have bestaaet Borgerskoleeksamen, maa være berettigede til at indstille sig til alm.

Forberedelseseksamen ved en eksamensberettiget Realskole efter at have deltaget i Undervisningen i denne i 2 aar. Borgerskolens Elever vile formentlig meget godt kunne

nøjes med 2 aar og endda naa en solid og grundig Forberedelse, særlig naar der sættes et minimumspointsantal ved Borgerskoleeksamen som Betingelse for denne Begunstigelse, og Skolen vil paa denne Maade have Udsigt til, at de aller fleste af dens Elever afslutte deres Skolegang med denne Afgangseksamen. Der vil desuden derved, uden Forandring og Svækkelse af Borgerskolens Arbejde for dens særlige Opgave, være tilvejebragt en Forbindelse mellem denne og den videre gaaende Undervisning, som i fosial Henseende kan have sin Betydning.

I det man ønsker disse 2 Hovedpunkter henstillede til Ministeriets velvillige Overvejelse og Imødekommenhed, skal man tilføje, at der, i Fald Andragendet bevilges, vil være en Del Forhold afmindre Betydning, hvorom man kunde ønske at udtale sig, f. Eks. angaaende Kontrollen, Karaktererne, minimumsgrænsen m.m. Hvis Ministeriet vil bevilge Andtagendet med det Forbehold, at disse Ting ordnes i Overensstemmelse med dets Ønsker, kunde en forhandling derom jo senere finde sted; bl. a. tænker man sig, at Kontrollen, da det formentlig kun drejer sig om enkelte Skoler uden for Kjøbenhavn, kan ordnes paa en lidt anden Maade, end der er bestemt i Bekendtgørelse af 4. Marts 1891.

Sluttelig bemærkes, at det flere Gange har været fremdraget, om der kunde tillægges en saadan Eksamen visse "Rettigheder" i Lighed med, hvad der finder Sted ved alm. Forberedelseseksamen. Kommunionen maa finde det naturligt at vente med denne Sag, til Borgerskoleeksamen har fundet Indgang i nogle Byer og derved faaet mere almindelig Betydning, men kunde dog ønske at udtale, at Borgerskoleundervisningen uden Tvivl mange Steder er gaaet tilbage ved, at saavel Almueskolen som Realskolen stadig stiller større Krav til Kommunens økonomiske evne og saaledes uundgaaelig trykke Mellemaskolen ned; denne kan derfor for Tiden særlig trænge til, at Ministeriet ved formaalstjenlige Midler støtter dens Virksomhed og højner dens Anseelse til Gavn for den Mellemstand i Byerne, for hvis Fremgang er af saa stor Betydning."

Idet Byraadet ganske sluttede sig til Kommissionens Indstilling, besluttede man gennem vedkommende Skoledirektion at indgaa til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med fornødent Andragende i foranførte Henseende.

Uddrag fra byrådsmødet den 3. februar 1898 - side 11

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

fra Bestyrelsen for Aarhus Slagterforening var der under 26de f. M. indkommet et andragende om, at Byraadet vilde søge udvirket, at Landboerne kun maatte fastholde kød paa Torvet Onsdag og Lørdag, og, saafremt dette ikke kunde opnaas, at torvetiden maatte indskrænkes til Kl. 9 formiddag for Landboernes forhandling af kød.

Dette andragende mente Byraadet ikke at kunne imødekomme.

